

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ БАВОВНИЦТВА В ПІВДЕННОМУ РЕГІОНІ

У зв'язку з необхідністю покращення фінансово - економічного стану області, який значною мірою залежить від показників розвитку аграрного сектора і переробної промисловості, настала нагальна потреба у переорієнтації сільського господарства в напрямку виробництва конкурентоспроможної продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках [2]. Серед такої продукції, як показує історичний досвід і вивчення фактичного матеріалу, чільне місце в Україні займала бавовна. Для економіки Херсонщини, де був розташований один з найбільших в Європі бавовняний комбінат, питання відновлення галузі бавовництва та створення бази по поставках бавовни є надзвичайно актуальним.

Функціонування підприємств України визначається сьогодні становленням ринкового середовища та зміною умов господарювання. У зв'язку зі зміною політичного і економічного становища в країні актуальним стає питання про створення вітчизняної сировинної бази бавовни-сирцю. За станом на 1990 рік легка промисловість України складала в загальній структурі її промисловості 12,2 відсотка і давала 25 відсотків надходжень у державний бюджет, а в окремі роки – до 30 відсотків [1]. Багато економічно-розвинених держав невипадково саме через легку промисловість і бавовняну галузь контролюють сукупні потреби людства і грошові потоки планети. Україні, якщо вона прагне відродитися з економічної кризи, теж варто рівнятися саме на досвід таких країн, як Німеччина, Італія, Англія, США, Японія, Туреччина, Корея та ін. Сучасний стан підприємств легкої промисловості такий, що витрати виробництва високі, рентабельність низька (або від'ємна), а тому первинні потреби суспільства не задовольняються, не використовується швидка оберненість коштів [3].

У зарубіжній та вітчизняній науковій літературі питанням адаптації підприємств до ринкових середовища приділяється значна увага, але це стосується методологічних питань, багато з яких потребують урахування галузевої специфіки. До таких досліджень можна віднести роботи таких авторів як: Коллінз Г., Бекай Д., Клиленд Д., Кінг В., Валуєв С., Волкова В., Градов А., Хруцький В., Корнєва И., Чумаченко Н., Бутенко А., Онищенко В. Маковеєв П., Бельтюков Є., Некрасова Л.

Але методичних розробок, яки б конкретизували питання стосовно адаптації саме бавовняної галузі та визначали завдання, які б допомогли в зазначеній термін досягти поставлених цілей, не існує. Тому актуальним напрямком, який потребує дослідження є визначення та конкретизація складових стратегічної розвитку галузі.

Неефективне реформування бавовняної галузі спричинило збитків швейним підприємствам та підприємствам, які тісно пов'язані міжвиробничими кооперованими зв'язками. Роками бавовняні підприємства Херсонщини, Донеччини, Луганщини, Тернопільщини, Буковини, де працювали багатотисячні колективи, постачались бавовняним волокном за світовими цінами, які сьогодні Україна платити неспроможна.

Бавовна – стовідсотковий ліквідний товар, попит на який на світовому ринку стабільно високий. Між тим, Україна забула, що саме вона дала приклад усьому світові, як ефективно вирощувати бавовну у північних широтах. Ще до першої світової війни в Причорномор'ї вирощували бавовник і брали врожаї у двічі-тричі вищі, ніж у тогочасній Індії. З цього приводу зовсім незрозуміло є політика держави, яка не виділяє належного місця бавовняній галузі в напрямках стратегічного розвитку господарства України. Формування складових визначення стратегічного місця бавовняної галузі у розвитку вітчизняного господарства визначається вирішенням задач щодо адаптації бавовняних підприємств до ринкових умов [4].

Відсутність достатньої кількості коштів для закупівлі волокна за кордоном зумовила нестабільність і розлад текстильної промисловості. Складне становище можна віправити шляхом широкого впровадження культури бавовнику у південному регіоні, який за агроекологічними умовами придатний для вирощування цієї культури. У 1929—1955 роках посівні площи бавовнику на Півдні України досягли 220 тис. га, головним чином у богарних умовах. При дотриманні агротехніки середня врожайність становила 5—6 ц/га, а в сприятливі роки у передових господарствах підвищувалася до 10—15 ц/га. Прибутки від культури бавовнику в кращих господарствах становили 50—90% загального прибутку. Гектар бавовнику давав від 2 тис. до 3 тис. грн. чистого прибутку. Ефективним способом збільшення урожайності бавовнику на Півдні України є зрошення, хоча потреба у воді у нього значно менша, ніж у інших просапних культур [5]. У 1991 році в Інституті зрошуваного землеробства розпочалися досліди з питань технології вирощування бавовнику, а у 1993 — із селекції. Відновлені в 1993—1999 рр. дослідження показали потенційну можливість вирощування бавовнику як у богарних, так і в умовах зрошення. Паралельно з селекційною роботою проводили вивчення перспективних сортів, вивчали особливості їх біології, врожайність та якість волокна у різні за метеорологічними умовами роки. Температурні умови Херсону близькі до зон бавовництва Болгарії.

На Херсонщині є всі умови для налагодження виробництва і переробки бавовнику. За кліматичними умовами Південь, особливо приморська зона, — одна з найсприятливіших для вирощування цієї культури. Часто виробництво основних сільськогосподарських культур тут є менш рентабельним, ніж бавовнику. Крім того, розвиток бавовництва в Херсонській області відповідає економічним інтересам сільського господарства і легкої промисловості, що дасть змогу збільшити зайнятість і заробітки населення.

На сучасному етапі вартість 1 кілограма бавовни становить близько 4 доларів. Світові поставки бавовни в 2011 році істотно знизилися через низький врожай цього продукту внаслідок повеней і сильних дощів, які пройшли в таких країнах-виробниках як Індія, Австралія, Пакистан. З цієї причини на початку 2011 року ціна на бавовну злетіла на 3, 1%, не дивлячись на те, що за 2010 рік він подорожчав в 2 рази. Після цього ціна була підвищена до 1,9445 доларів за 0,5 кілограм бавовни через те, що підвишився рівень попиту на цей продукт, а поставка в таких обсягах стала неможливою. Експерти зафіксували прибуток і ціну було знижено до 1,8997 доларів за 500 грамів продукту [7]. Але це не зничило грандіозних затрат фірм, які займаються виготовленням бавовняної продукції. Через це вони змушені підвищити ціни на свої товари.

За прогнозами учасників ринку ціни продовжать рости і це буде відбуватися в найближчі місяці, тому що той, одяг, який зараз виставляється на продаж був виготовлений з бавовни зібраної тоді, коли він був ще в 2 рази дешевше, 6 місяців тому. Сировина, закуплена за світовими цінами, робить продукцію цих підприємств неконкурентоздатною на світовому ринку. Тому створення власної сировинної бази дозволить суттєво розширити базу своєї діяльності, знизить соціальну напруженість у суспільстві, дать можливість організувати тисячі й десятки тисяч робочих місць.

У зв'язку з розривом зв'язків з поставниками, різким подорожчанням енергоносіїв, транспортних послуг, самої сировини та пов'язані з цим темпи росту інфляції залишили текстильні підприємства без обігових коштів. Проблеми адаптації бавовняних підприємств у макросередовищі неможливо сформулювати, якщо не визначити характер задачі оцінки макросередовища. Своє призначення підприємство формує в умовах визначеного складу, структури та стану зовнішнього середовища. Існуючі точки зору на ринковий успіх підприємства не є досконалими і практика довела, що дієва, потужна бізнес-стратегія має потенціальні можливості генерувати виважений вплив на ринки, покупців, конкурентів і на напрямки розвитку галузі. Для підсилення конкурентного середовища необхідно створити малі підприємства (прядильно-ткацькі), ефективність діяльності яких в значній мірі залежить від рівня спеціалізації [6]. Вибір рівня

спеціалізації бавовняного комбінованого підприємства може розглядатись як постанова і рішення оптимізаційної задачі, критеріями якої в ринкових умовах можна вибрати розміри статутного капіталу та кількість промислово-виробничого персоналу.

Коли ринок характеризується швидким розповсюдженням нових товарів, оновлення продукту галузі є ключовою рушійною силою. Вона впливає на методи виробництва, ефективність виробництва, структуру витрат, канали просування товарів [8]. До такої галузі відносяться бавовняні підприємства. Оновлення товарів в цьому виробництві можливе за рахунок сировинної, предметної, технологічної ознак. Для такого виробництва характерно те, що технологічна проводка такої продукції може бути єдиною і неповторною, а тому асортиментний вибір та товарна політика є тими змістовними складовими, які дозволяють за рахунок багаторівантного рішення досягти адекватного використання ресурсів.

Підтримка розвитку бавовництва з боку держави даст змогу створити економічну основу для подальшого розвитку бавовнярства області і нарощання обсягів сировини для підприємств з переробки. Все це дозволить організувати стабільно стійкий ринок конкурентоспроможної продукції. Важливим аспектом у формуванні ціни на продукцію є підвищення врожайності з одного гектара. Значно підвищити її можна, застосовуючи сучасні високотехнологічні агрегати для обробітку й підготовки ґрунту та спеціальну техніку для вирощування бавовнику. Також реально одержання нових ультраскоростиглих українських сортів бавовнику. Це суттєво знизить ризик залежності вирощування його від кліматичних умов, даст можливість більш стало планувати економічну діяльність виробничих і переробних підприємств. Бавовництво даст можливість значно збільшити прибутки цих підприємств. А відрахування від їх прибутку надійдуть до бюджету міста Херсон та області.

Анотація

У статті розглянуті питання фінансово-економічного забезпечення розвитку галузі бавовництва та роль державної підтримки текстильної промисловості. Проблеми адаптації бавовняних підприємств у макросредовищі та проаналізовані можливості відродження бавовництва в Південному регіоні.

Ключові слова: текстильна промисловість, галузь бавовництва, державна підтримка, конкурентоспроможність

Аннотация

В статье рассмотренные вопросы финансово-экономического обеспечения развития отрасли хлопководства и роль государственной поддержки текстильной промышленности. Проблемы адаптации хлопковых предприятий в макросреде и проанализированы возможности возрождения хлопководства в Южном регионе.

Ключевые слова: текстильная промышленность, отрасль хлопководства, государственная поддержка, конкурентоспособность

Annotation

In the article the considered questions of the finansovo-ekonomichnogo providing of development of industry of the cotton growing and role of state support of textile industry. Problems of adaptation of cotton enterprises in a macroenvironment and analysed possibilities of revival of the cotton growing are in the Sonth region.

Keywords: textile industry, industry of the cotton growing, state support, competitiveness

Список використаних джерел:

- Бородін О. Актуальні проблеми легкої промисловості України / О. Бородін // Легка промисловість. – 2009. – № 1. – С. 4–5.

2. Концепція Державної програми розвитку легкої промисловості на період до 2011 року № 673-р від 27 грудня 2006 року // <http://www.uapravo.net/data2008/base30/ukr30538.htm>
3. Концепція Державної цільової програми розвитку легкої промисловості на період до 2011 року // <http://industry.kmu.gov.ua/control/uk/publish/>
4. Медведєв Ю. Напрями розвитку легкої промисловості України в першому півріччі 2010 року /Ю. Медведєв // Легка промисловість. – 2011. – № 2 – С. 4–8.
5. Мінпромполітики: Підписано Меморандум для підтримки розвитку легкої промисловості // <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/news>
6. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів (Проект) // <http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/>
7. Статистика України // www.ukrstat.gov.ua
8. Черній Ю. Чинники негативного впливу на роботу легкої промисловості України. / Ю. Черній // Легка промисловість. – 2010. – № 3. – С. 6–7.